

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației

---

Februarie 2022

Sondaj* privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației

Trimestrul IV 2021

Februarie 2022

---

* A se vedea Anexa și notele metodologice pentru aspecte legate de caracteristicile și terminologia folosite în sondaj (<http://www.bnro.ro/Anexe--6352.aspx>).

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2458-0538

Cuprins

Sinteză	5
<hr/>	
1. Creditarea companiilor nefinanciare	5
<hr/>	
1.1. Standardele de creditare	5
1.2. Termenii creditării	8
1.3. Cererea de credite	8
1.4. Evoluții ale riscului de credit asociat creditării companiilor nefinanciare	10
2. Creditarea populației	11
<hr/>	
2.1. Standardele de creditare	11
2.2. Aspecte specifice creditării ipotecare (achiziția de locuințe și terenuri)	12
2.3. Aspecte specifice creditului de consum	16
Anexă	19

Sinteză

Rezultatele ediției curente a sondajului ilustrează abordarea instituțiilor de credit bazată pe atitudinea de expectativă și consecvență în contextul incertitudinilor persistente, băncile menținând și în ultimul trimestru al anului 2021 nemodificate standardele de creditare aferente împrumuturilor destinate sectorului privat. Pentru primul trimestru al anului 2022, instituțiile de credit estimează că standardele de creditare se vor păstra relativ constante, indiferent de tipul creditului, atât în cazul împrumuturilor acordate populației, cât și pentru cele acordate companiilor nefinanciare. Percepția la nivel sectorial a riscului de credit asociat creditării companiilor nefinanciare s-a deteriorat, băncile apreciind că șase dintre cele 10 sectoare considerate au fost mai riscante în T4 2021.

În ceea ce privește creditele acordate populației, băncile au avut opinii contrastante în ceea ce privește creditele imobiliare, peste jumătate dintre acestea susținând că cererea a rămas constantă în T4 2021 (51,5 la sută), iar 41,1 la sută consideră că aceasta a scăzut moderat. Așteptările pentru T1 2022 sunt de păstrare nemodificată a cererii sau de creștere modestă a acesteia. Pentru creditele de consum a fost înregistrată o scădere moderată a cererii în T4 2021, iar în T1 2022 băncile prognozează menținerea nemodificată. În cazul companiilor nefinanciare, cererea nu s-a modificat în T4 2021, indiferent de dimensiunea firmelor sau de maturitatea împrumuturilor, această tendință fiind estimată și pentru următorul trimestru de către majoritatea instituțiilor de credit participante.

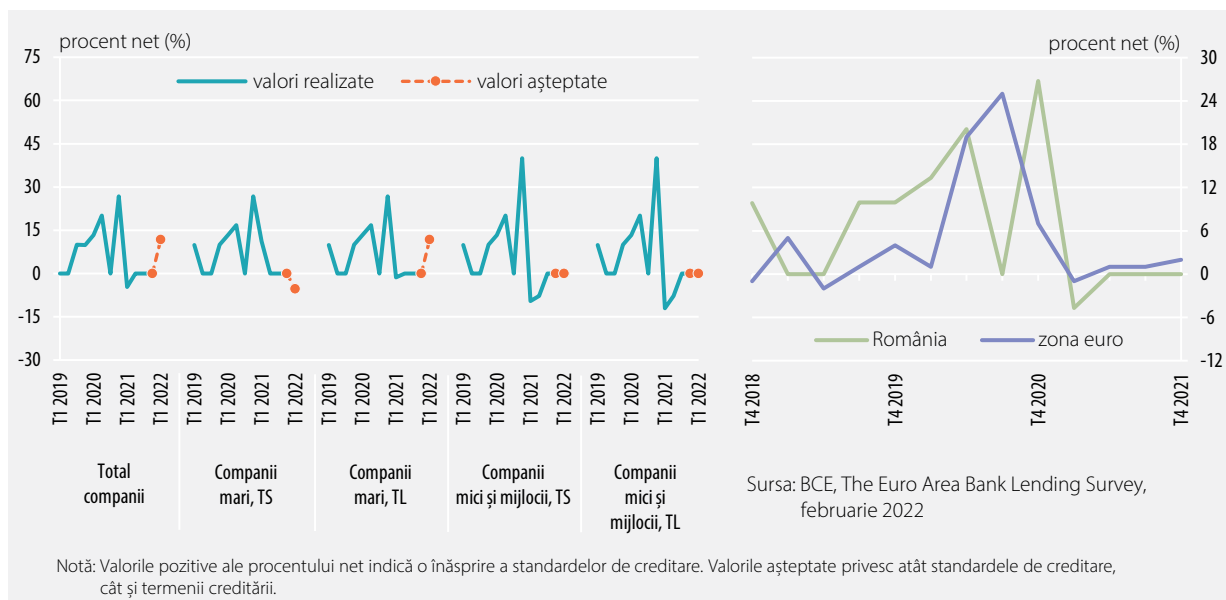
1. Creditarea companiilor nefinanciare

1.1. STANDARDELE DE CREDITARE

T4 2021 reprezintă cel de-al treilea trimestru consecutiv în care băncile autohtone au menținut în unanimitate nemodificate standardele de creditare în cazul împrumuturilor și liniilor de credit acordate companiilor nefinanciare, evoluție constatată atât la nivel agregat, cât și în cazul corporațiilor, indiferent de maturitate. La nivelul IMM, T4 2021 este al doilea trimestru consecutiv în care instituțiile de credit mențin nemodificate standardele de creditare pentru toate maturitățile. Pentru trimestrul următor, T1 2022, 88 la sută dintre băncile respondente au indicat menținerea standardelor de creditare, iar 12 la sută dintre acestea au anticipat înăsprirea într-o anumită măsură a standardelor de creditare în cazul împrumuturilor acordate companiilor nefinanciare la nivel agregat, cât și cel al împrumuturilor pe termen lung acordate corporațiilor. Totodată, instituțiile de credit anticipează o relaxare moderată a standardelor de creditare (17 la sută) pentru împrumuturile pe termen scurt acordate corporațiilor și majoritar menținerea standardelor de

creditare, iar pentru împrumuturile acordate IMM, atât pentru cele pe termen scurt, cât și pentru cele pe termen lung, băncile previzionează în unanimitate o evoluție constantă (Grafic 1.1).

Grafic 1.1. Modificări ale standardelor de creditare

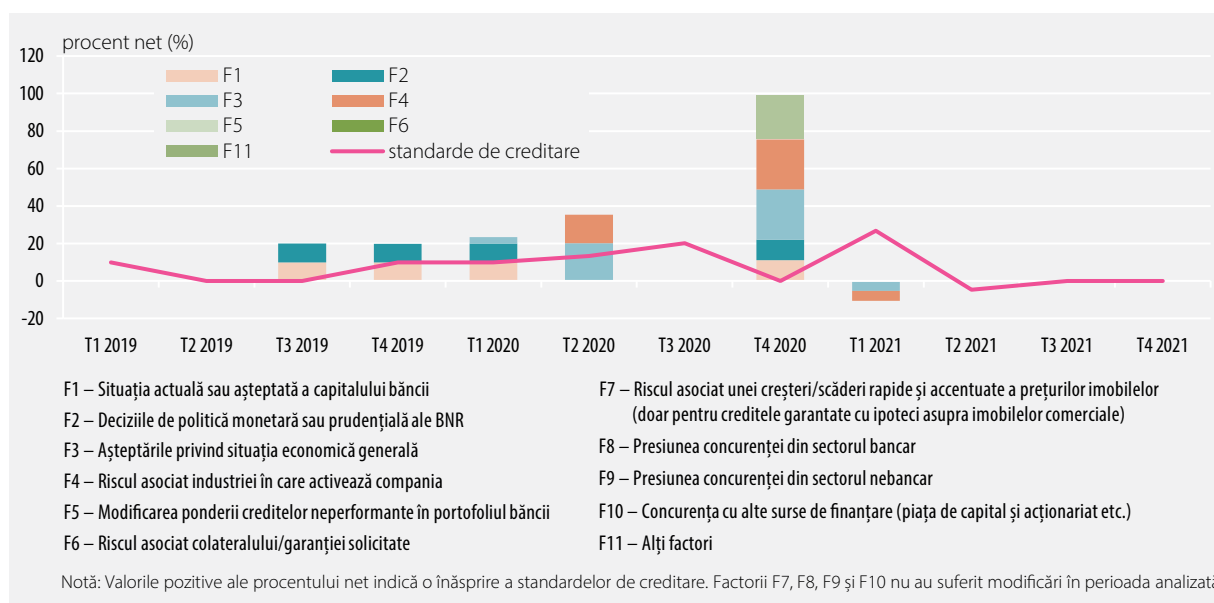
În T4 2021, instituțiile de credit din zona euro au indicat înăsprirea ușoară a standardelor de creditare (2 la sută procent net) pentru împrumuturile și liniile de credit acordate societăților nefinanciare, fiind al treilea trimestru consecutiv în care modificările standardelor de creditare sunt reduse. Băncile au avut o perspectivă bună asupra riscului de credit al firmelor, aceasta fiind explicată de evaluările generale pozitive privind evoluțiile economice viitoare, în pofida situației pandemice curente, precum și a impactului negativ al blocajelor din lanțurile de aprovizionare. De asemenea, băncile au indicat o creștere considerabilă a cererii de credite din partea companiilor în T4 2021 (18 la sută procent net), după majorarea puternică înregistrată în prima parte a anului 2020. Cererea de credite a fost determinată de nevoia de capital de lucru pe termen scurt (din cauza întreruperilor în lanțurile de aprovizionare), dar și de o majorare semnificativă a nevoilor de finanțare pe termen lung a activelor imobilizate, ceea ce reprezintă un semnal pozitiv pentru redresarea economică. În T1 2022, băncile din zona euro anticipează menținerea relativă a standardelor de creditare pentru împrumuturile acordate companiilor nefinanciare și creșterea, în continuare, a cererii de credite pentru acest segment.

Pentru al treilea trimestru consecutiv, factorii care influențează evoluția standardelor de creditare autohtone au rămas neschimbați și în T4 2021, Grafic 1.2.

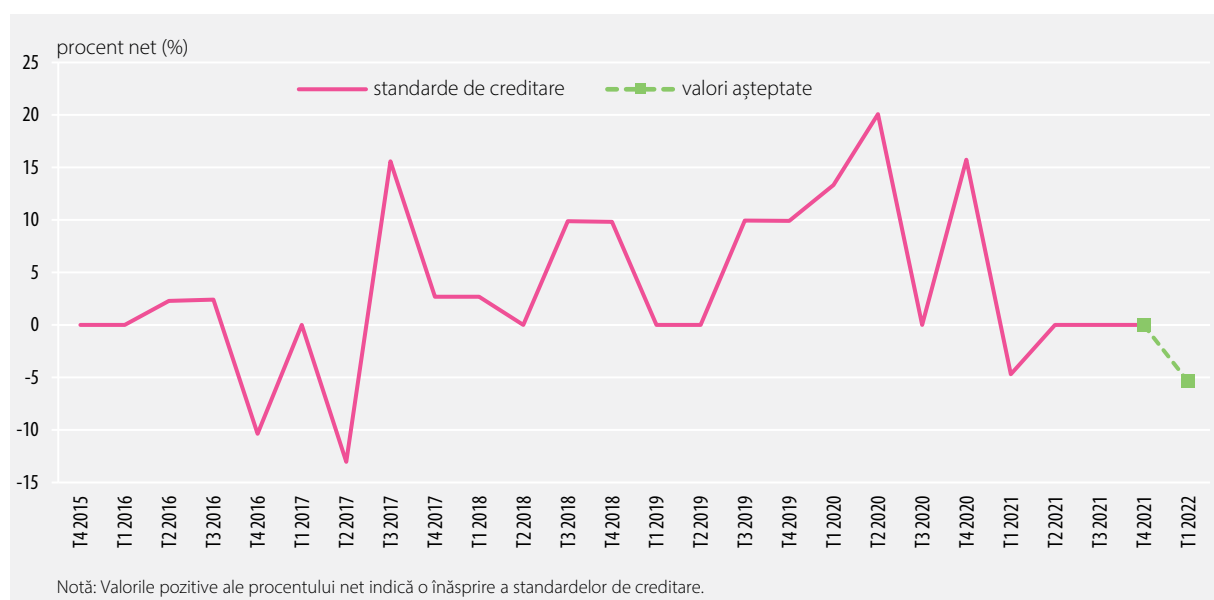
Similar trimestrului anterior, toate instituțiile de credit respondente au indicat menținerea constantă standardelor de creditare pentru creditele garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale și în T4 2021 (Grafic 1.3). Pentru următorul

trimestru (T1 2022) așteptările sunt mixte, 72 la sută dintre bănci anticipând menținerea condițiilor de creditare pentru acest tip de credite, în timp ce 17 la sută dintre acestea mizează pe relaxarea într-o anumită măsură a condițiilor de creditare, iar 11 la sută se așteaptă la o înapșrire moderată a acestora.

Grafic 1.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

Grafic 1.3. Modificări trimestriale ale standardelor de creditare pentru credite garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale

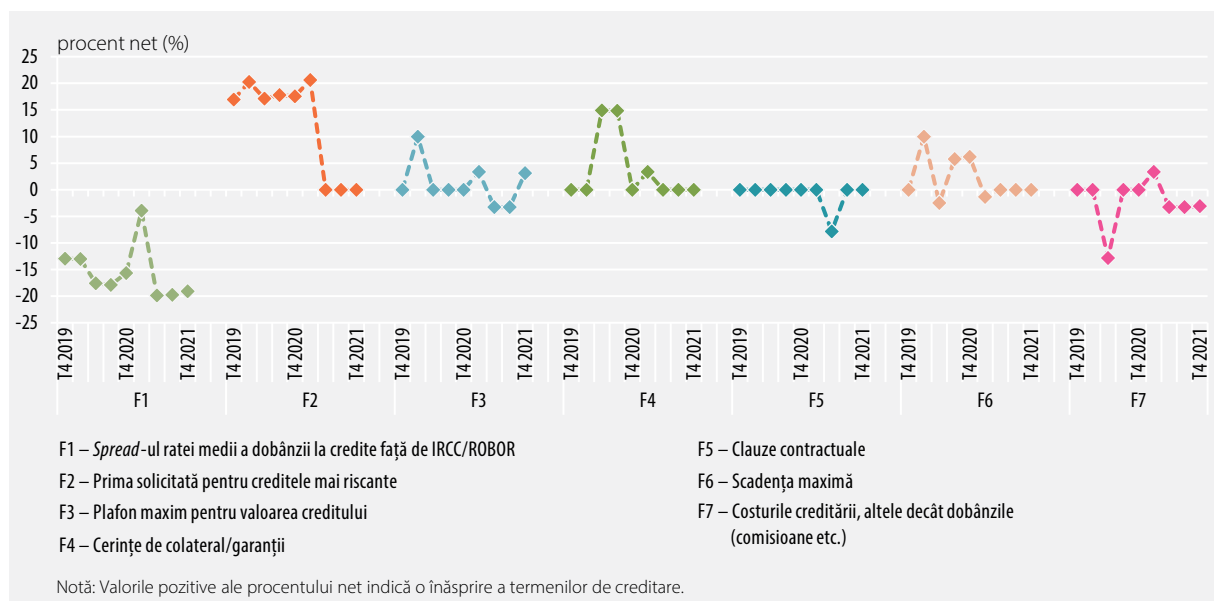

1.2. TERMENII CREDITĂRII

Similar edițiilor anterioare ale sondajului, singurul termen al creditării care a contribuit la evoluția standardelor de creditare, în sensul relaxării, a fost *spread*-ul ratei medii a dobânzii la credite față de IRCC/ROBOR 1M (-19 la sută procent net), restul termenilor creditării menținându-se relativ constanți, Grafic 1.4.

Grafic 1.4. Modificarea termenilor contractelor de creditare

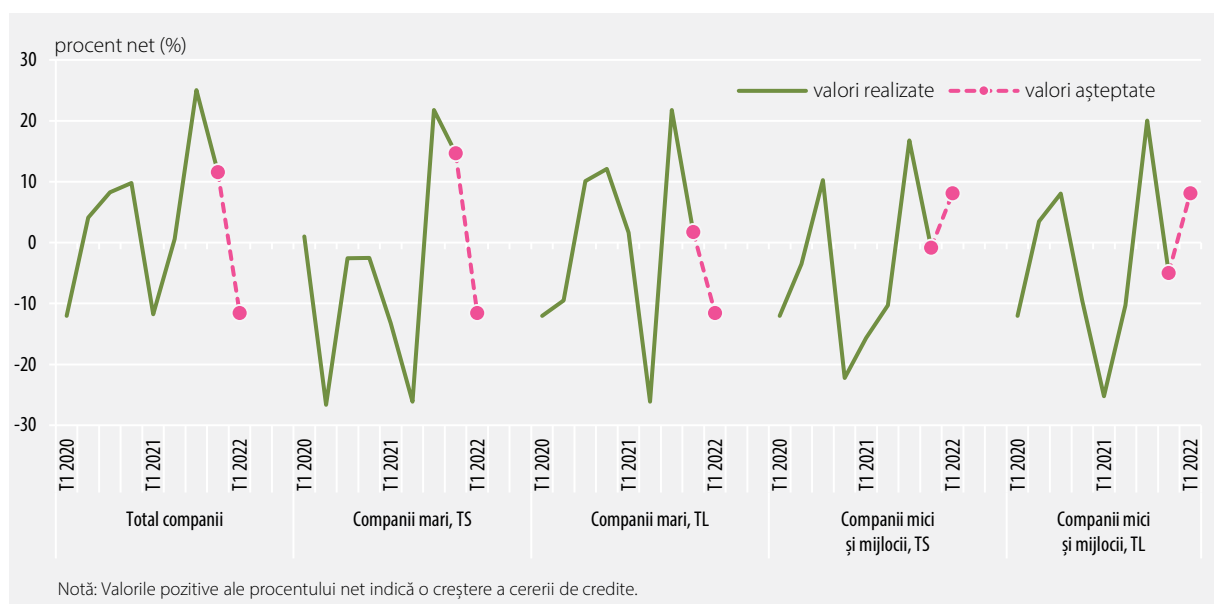

1.3. CEREREA DE CREDITE

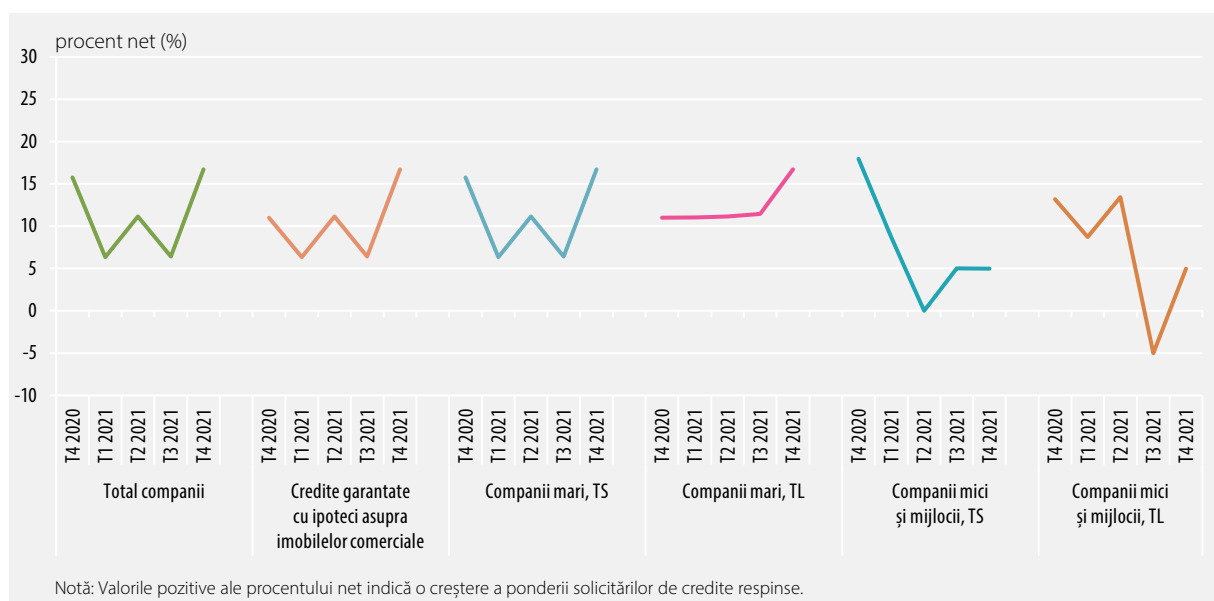
În T4 2021, cea mai mare parte a instituțiilor de credit respondente (89 la sută) au indicat menținerea constantă a cererii de credite și linii de credit din partea companiilor nefinanciare la nivel agregat, iar 11 la sută dintre acestea au considerat că cererea de credite din partea firmelor a crescut moderat (Grafic 1.5). De asemenea, 85 la sută dintre bănci apreciază că cererea de credite pe termen scurt din partea companiilor mari a rămas constantă, în timp ce 11 la sută dintre acestea consideră că aceasta a crescut ușor pentru astfel de împrumuturi. În cazul creditelor pe termen lung acordate corporațiilor, 72 la sută dintre respondenți au indicat menținerea constantă a cererii, 15 la sută au apreciat creșterea moderată, iar 12 la sută au considerat că cererea a scăzut în T4 2021. La nivelul IMM, peste 90 la sută dintre participanții la sondaj au indicat menținerea constantă a cererii de credite, indiferent de maturitatea împrumuturilor. Pentru trimestrul următor (T1 2022), peste 88 la sută dintre băncile respondente anticipează menținerea cererii de credite, indiferent de dimensiunea companiilor și de maturitatea împrumuturilor. La nivel agregat, dar și în cazul corporațiilor, 12 la sută dintre respondenți estimează o reducere moderată a cererii de credite, în timp ce în cazul IMM 8 la sută dintre aceștia se așteaptă la o creștere moderată a acesteia pe acest segment.

În T4 2021, 83 la sută dintre instituțiile de credit au indicat menținerea constantă a ponderii creditelor solicitate și respinse atât la nivel agregat, cât și pentru segmentul corporațiilor. În plus, 16 la sută dintre acestea au semnalat o creștere moderată a acestei ponderi pentru cele două secțiuni menționate. La nivelul companiilor mici și mijlocii, peste 95 la sută dintre bănci au indicat menținerea constantă a ponderii creditelor solicitate și respinse pentru toate maturitățile luate în considerare (Grafic 1.6).

Grafic 1.5. Dinamica cererii de credite

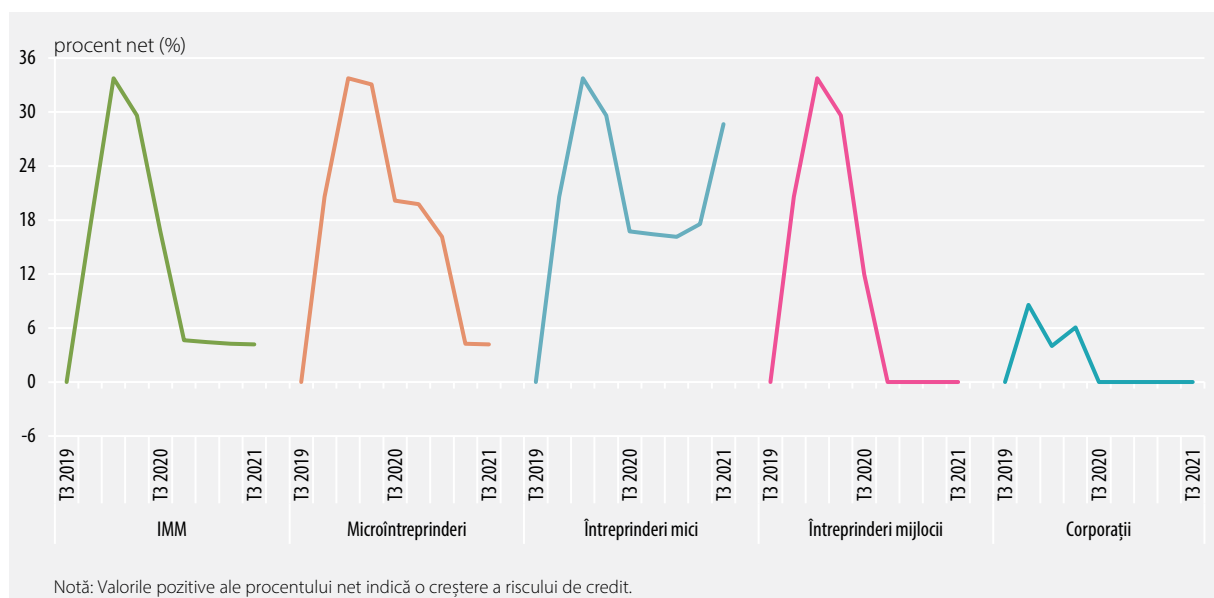
Grafic 1.6. Evoluția ponderii solicitărilor de credite respinse

1.4. EVOLUȚII ALE RISCULUI DE CREDIT ASOCIAT CREDITĂRII COMPANIILOR NEFINANCIARE

Majoritatea instituțiilor de credit (peste 95 la sută) au considerat că riscul de credit asociat împrumuturilor acordate IMM și corporațiilor s-a menținut constant în T4 2021, evoluțiile fiind similare celor din ultimele trei trimestre. Din perspectiva dimensiunii IMM, procentul băncilor care consideră că microîntreprinderile au devenit mai riscante din punct de vedere al acordării de împrumuturi a rămas relativ constant față de trimestrul anterior, la valoarea de 4 la sută. În continuare, sectorul bancar consideră că cel mai riscant segment este cel al întreprinderilor mici. În T4 2021, 29 la sută dintre bănci și-au înrăutățit perspectiva asupra riscului de credit pentru acest segment, în creștere față de 18 la sută în T3 2021 (Grafic 1.7).

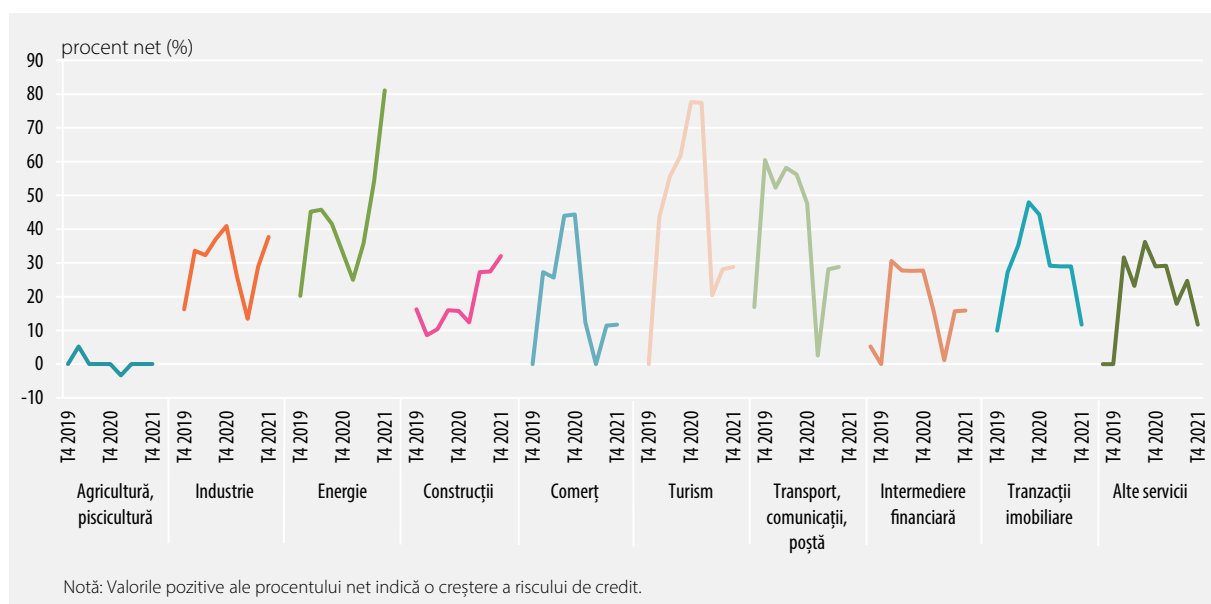
Grafic 1.7. Evoluția riscului de credit pe tipuri de companii

Percepția la nivel sectorial a riscului de credit asociat creditării companiilor nefinanciare s-a deteriorat, băncile apreciind că șase dintre cele 10 sectoare considerate au fost mai riscante în T4 2021 (Grafic 1.8). Pe fondul evoluțiilor nefavorabile și al incertitudinilor din piața de energie, sectorul energetic rămâne cel mai riscant, 81 la sută dintre bănci considerându-l mai riscant față de trimestrul anterior. Al doilea cel mai riscant sector în acest trimestru este considerat a fi cel industrial (38 la sută procent net), fiind urmat de sectoarele construcții (32 la sută procent net), turism și transporturi (28 la sută procent net) și sectorul intermediere financiară (16 la sută procent net). Pe de altă parte, riscul de credit s-a menținut relativ constant pentru sectoarele agricultură, tranzacții imobiliare, comerț și alte servicii.

La nivel agregat, valoarea pierderii în caz de nerambursare (LGD¹) a înregistrat în T4 2021 o creștere cu 3 puncte procentuale față de trimestrul anterior, atingând 40 la sută. În structură, nivelul LGD a înregistrat creșteri pentru majoritatea sectoarelor de activitate, cu excepția celor aferente utilităților și construcțiilor. Cea mai importantă creștere (+7 puncte procentuale) a fost consemnată de sectorul agricol, care a ajuns la un nivel LGD de 34 la sută. Cel mai ridicat nivel LGD în T4 2021 a fost înregistrat în sectorul comerț (47 la sută), similar trimestrului anterior.

Grafic 1.8. Evoluția riscului de credit pe ramuri de activitate

2. Creditarea populației

2.1. STANDARDELE DE CREDITARE

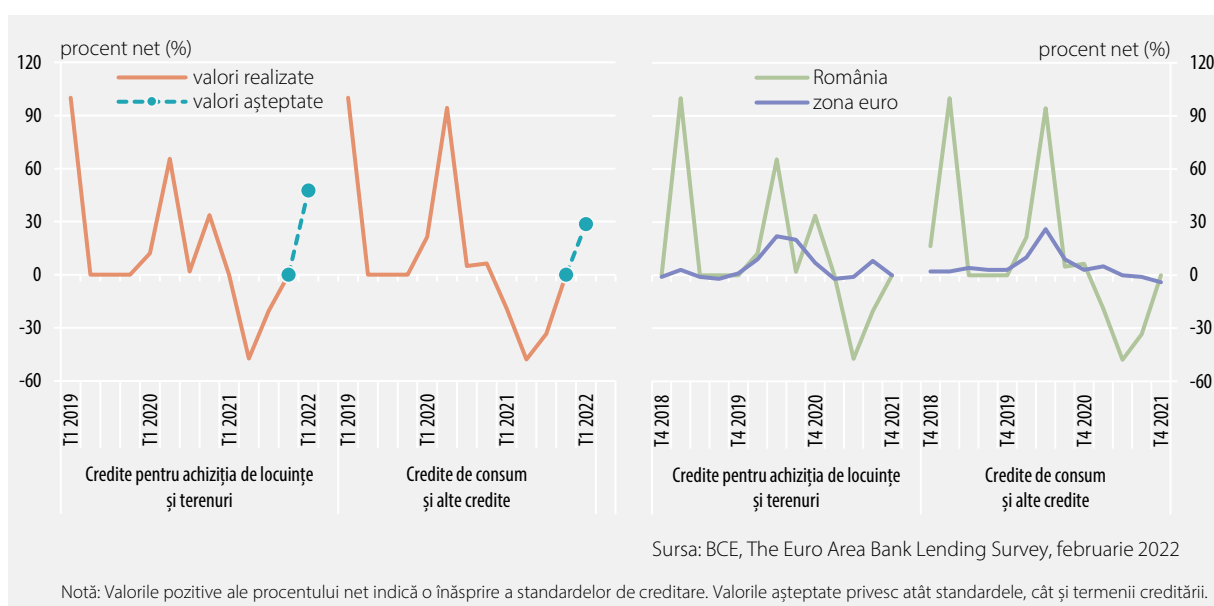
În ultimul trimestru al anului 2021, băncile autohtone au păstrat în unanimitate neschimbate standardele de creditare, atât pentru creditele imobiliare, cât și pentru cele de consum, în concordanță cu așteptările raportate în trimestrul precedent. Pentru primul trimestru al anului 2022, cele mai multe instituții de credit mizează pe menținerea relativ constantă a condițiilor de creditare indiferent de tipul creditului, însă în proporție de 48 la sută în cazul împrumuturilor destinate achiziției de locuințe și terenuri, respectiv 32 la sută în cel al creditelor de consum, participanții la sondaj anticipează înăsprirea standardelor de creditare (Grafic 2.1).

La nivelul zonei euro, în ceea ce privește creditele imobiliare, băncile au raportat o evoluție constantă a standardelor de creditare în T4 2021, factori precum scăderea

¹ Informația despre LGD pentru creditele acordate atât companiilor, cât și populației trebuie interpretată cu prudență, având în vedere seria scurtă de date disponibile pentru a cuantifica acest indicator.

toleranței la risc a băncilor, costul finanțării și situațiile bilanțiere având un impact în sensul înăsprii ușoare. În același timp, băncile din zona euro au evidențiat o creștere puternică a cererii pentru acest tip de credit în ultimele trei luni din 2021. Așteptările pentru trimestrul I al anului 2022 sunt de înăsprire netă moderată a standardelor de creditare aferente creditelor imobiliare. Băncile mizează și pe o continuă creștere a cererii de astfel de credite. În cazul împrumuturilor de consum, condițiile de creditare au fost relaxate într-o măsură moderată, determinanții fiind aceiași ca în cazul creditelor imobiliare, însă în sens contrar. Băncile participante la sondaj au raportat o ușoară creștere a cererii pentru creditele de consum în T4 2021, așteptările pentru T1 2022 fiind de relaxare a standardelor de creditare și de creștere a cererii pentru acest tip de credit.

Grafic 2.1. Modificarea standardelor de creditare a populației

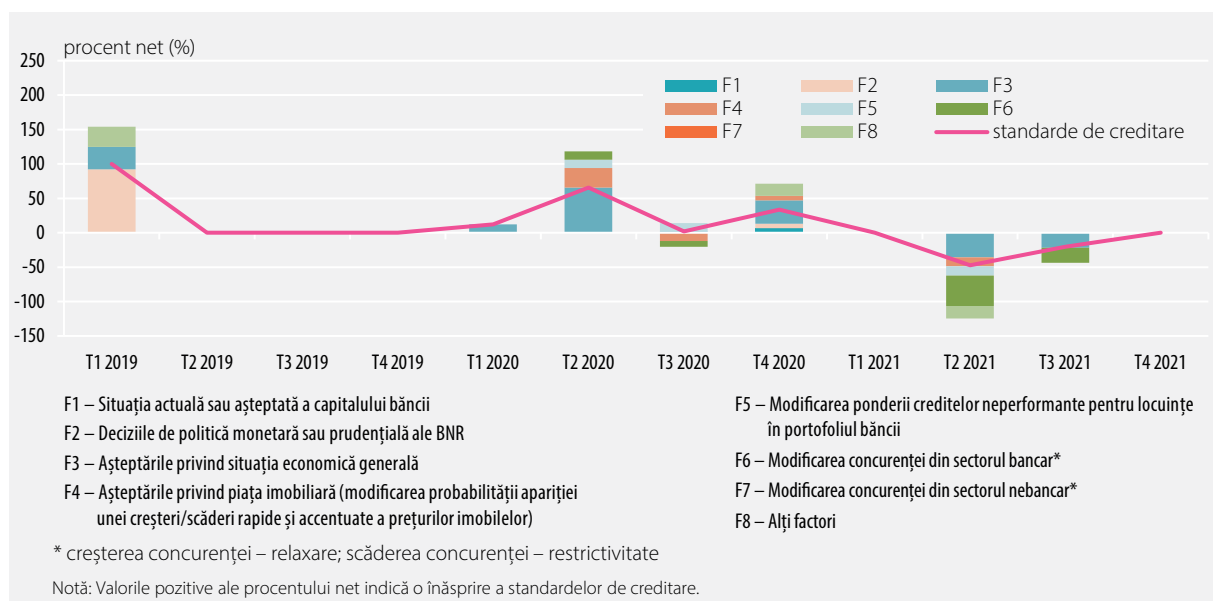
Pierdere medie în caz de nerambursare (LGD¹) pentru creditele populației intrate în stare de nerambursare² s-a majorat cu 0,5 puncte procentuale în T4 2021 față de trimestrul precedent, până la valoarea de 47,3 la sută. Evoluțiile au fost modeste în funcție de tipul creditului, cea mai semnificativă modificare fiind înregistrată în cazul cardurilor de credit, respectiv o majorare cu aproximativ 2 puncte procentuale, de la 59,4 la sută în T3 2021 la 61,3 la sută în T4 2021.

2.2. ASPECTE SPECIFICE CREDITĂRII IPOTECARE (ACHIZIȚIA DE LOCUINȚE ȘI TERENURI)

Factorii care determină evoluția standardelor de creditare aferente împrumuturilor destinate achiziției de locuințe și terenuri s-au menținut constanți în T4 2021, Grafic 2.2.

² Starea de nerambursare este definită conform Regulamentului BNR nr. 5/2013.

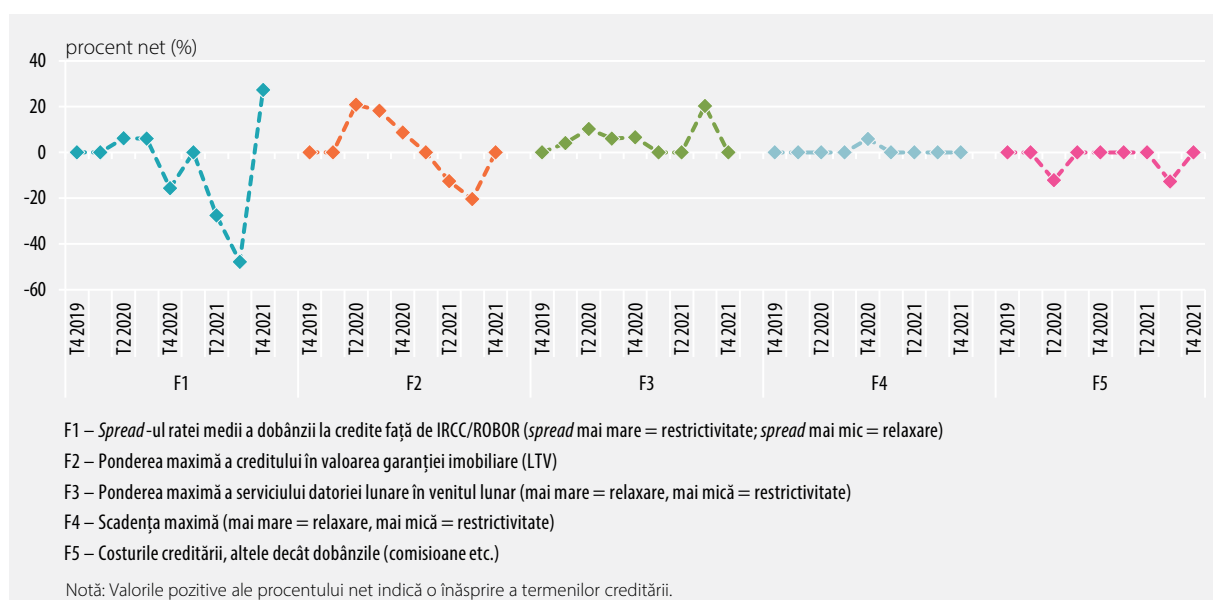
Grafic 2.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

(i) Termenii creditării

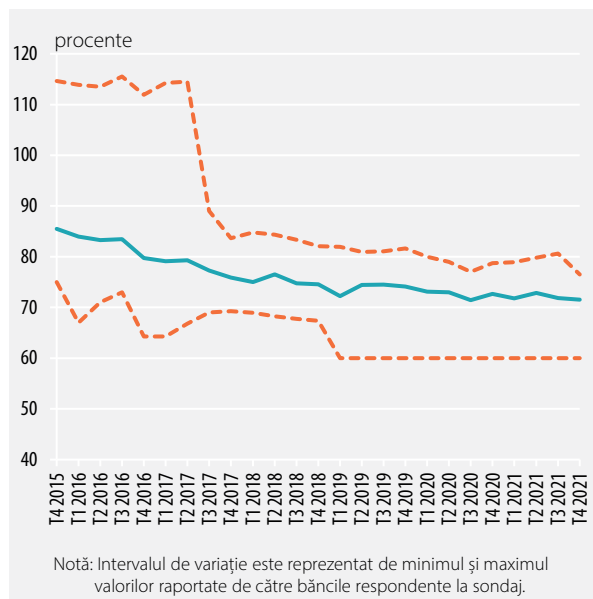
Unicul termen al contractelor de credit care a înregistrat modificări în sensul înăsprirei în T4 2021 a fost *spread*-ul ratei medii a dobânzii la credite față de IRCC/ROBOR (+27,4 la sută procent net).

Grafic 2.3. Termenii creditării ipotecare

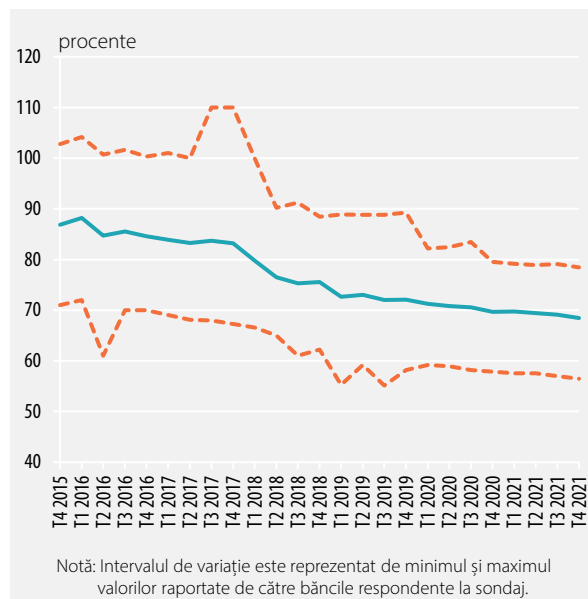

Indicatorul *loan-to-value* (LTV) pentru creditele nou-acordate în ultimele trei luni a rămas constant la valoarea medie de 72 la sută în T4 2021 (Grafic 2.4), în timp ce la nivel agregat LTV s-a micșorat cu 1 punct procentual comparativ cu trimestrul precedent, ajungând la 68 la sută (Grafic 2.5).

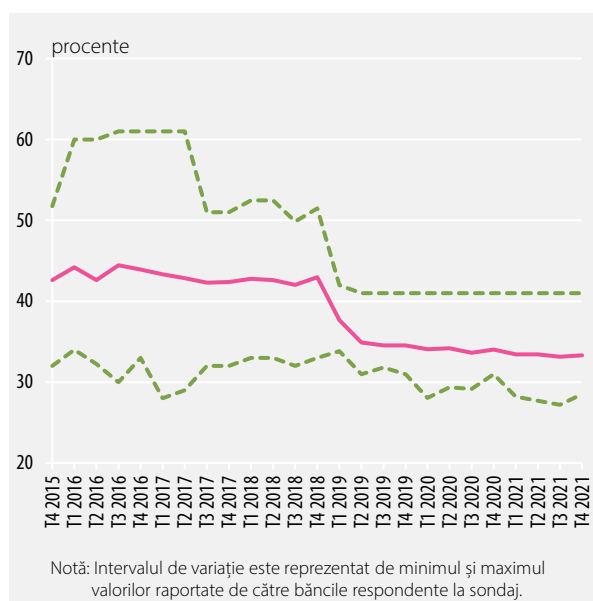
Grafic 2.4. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

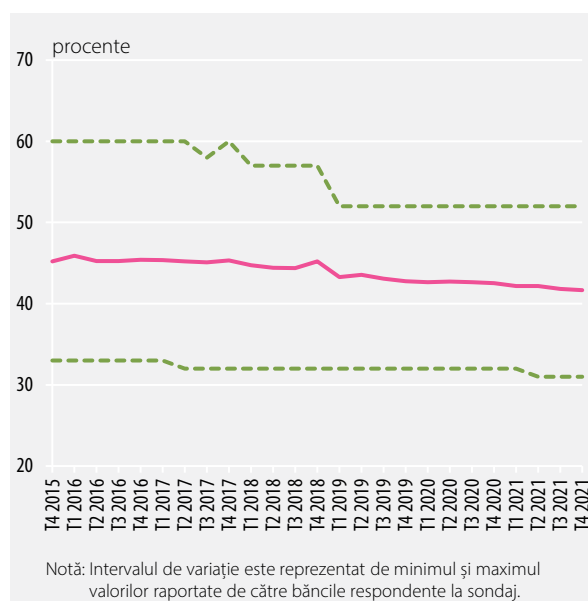
Grafic 2.5. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

Grafic 2.6. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

Grafic 2.7. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

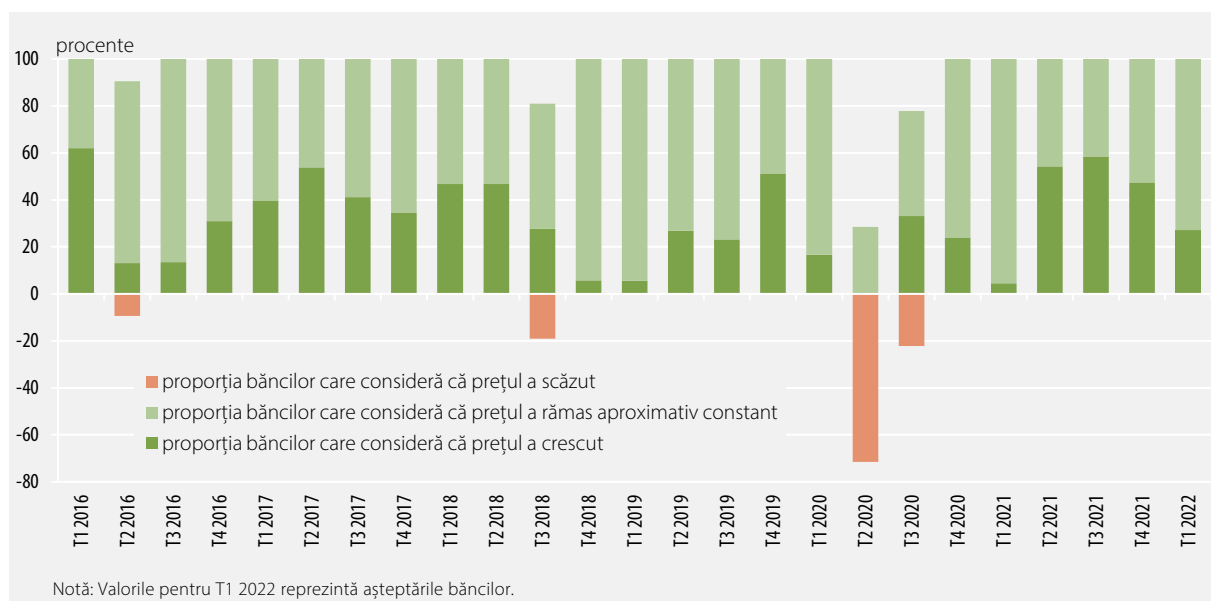

Nivelul mediu al gradului de îndatorare a rămas nemodificat de la începutul anului 2021, situându-se la 33 la sută pentru creditele nou-acordate în ultimele trei luni și la 42 la sută pentru întreg portofoliul de credite imobiliare (Graficele 2.6 și 2.7).

(ii) Evoluția cererii de credite ipotecare și a prețurilor la locuințe

Mai mult de jumătate dintre instituțiile de credit respondente au raportat menținerea relativ constantă a prețului mediu pe metru pătrat al unei locuințe în ultimul trimestru din 2021, iar restul de circa 47 la sută au semnalat creșterea într-o anumită măsură a acestuia. Pentru primul trimestru al anului 2022, o pondere importantă (72,9 la sută) a băncilor anticipează menținerea nemodificată a prețurilor proprietăților imobiliare rezidențiale, în timp ce 27,1 la sută se așteaptă la o creștere moderată a prețurilor locuințelor, Grafic 2.8.

Grafic 2.8. Evoluția prețurilor locuințelor conform aprecierii băncilor

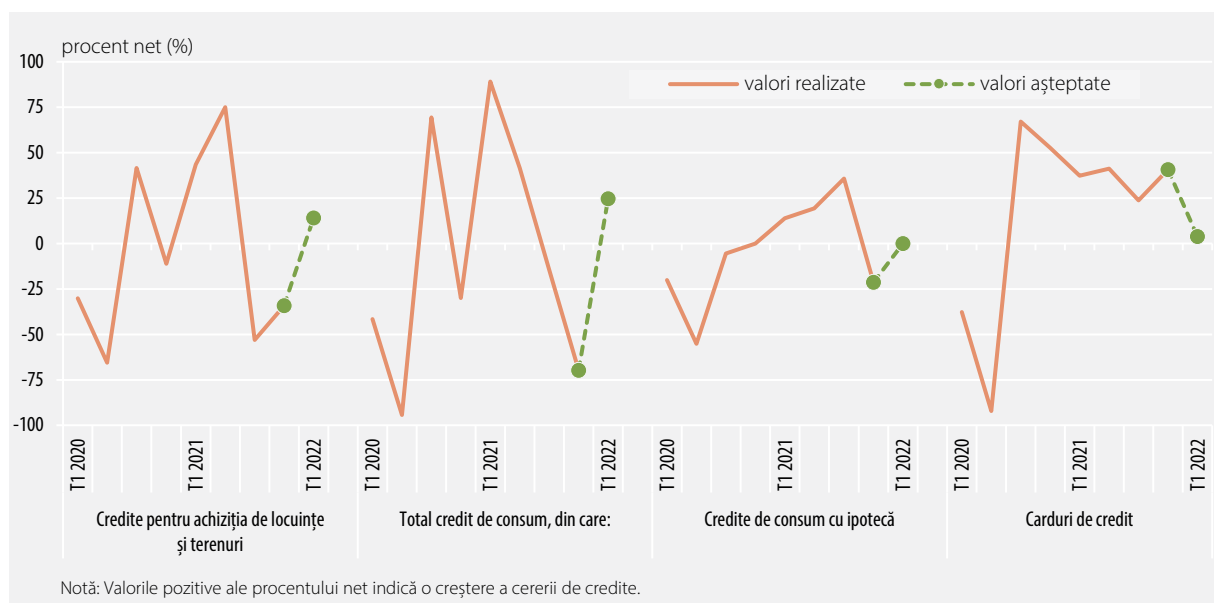

În proporție de 51,5 la sută, băncile participante la sondaj au raportat menținerea aproximativ constantă a cererii de credite imobiliare în T4 2021, 41,1 la sută consideră că aceasta a scăzut moderat, iar 7,1 la sută au raportat o cerere moderat mai mare. În T1 2022, circa 57 la sută dintre băncile autohtone anticipează păstrarea constantă a cererii de credite destinate achiziției de locuințe și terenuri, restul de 28,5 la sută și 14,5 la sută estimând creșterea moderată, respectiv scăderea moderată a cererii, Grafic 2.9.

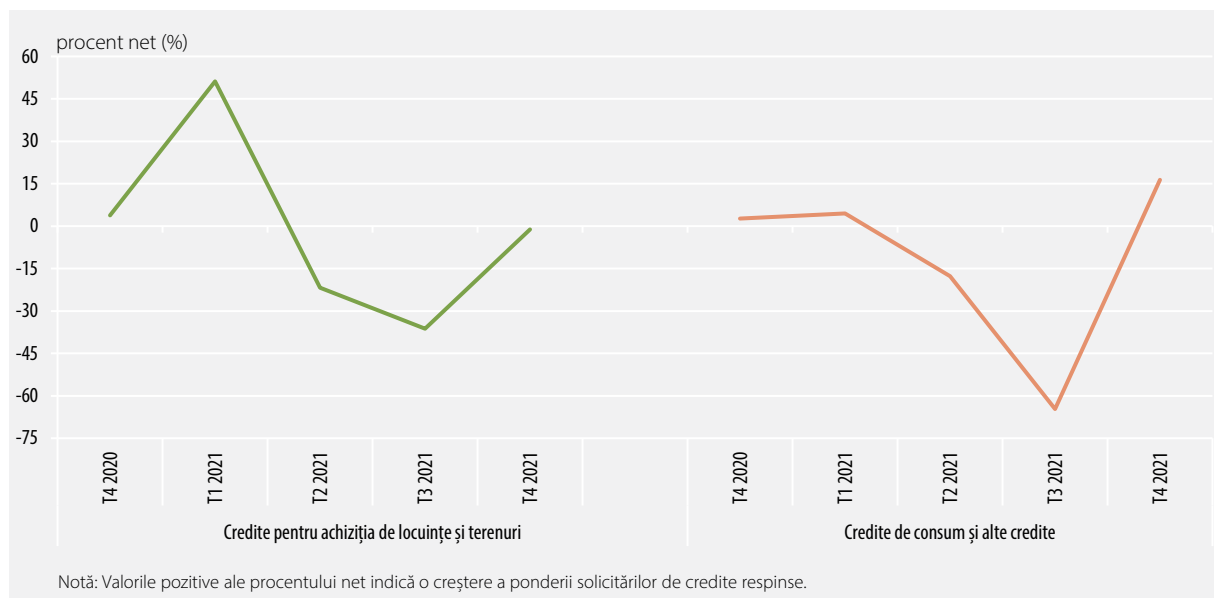
Totodată, proporția creditelor imobiliare solicitate de către persoane fizice și respinse de către instituțiile de credit, calculată ca raportul între volumul total al creditelor solicitate și respinse și totalul volumului de credite solicitate de către persoanele fizice, s-a menținut relativ constantă în T4 2021 conform răspunsurilor majorității băncilor (85 la sută), Grafic 2.10.

Grafic 2.9. Modificarea cererii de credite

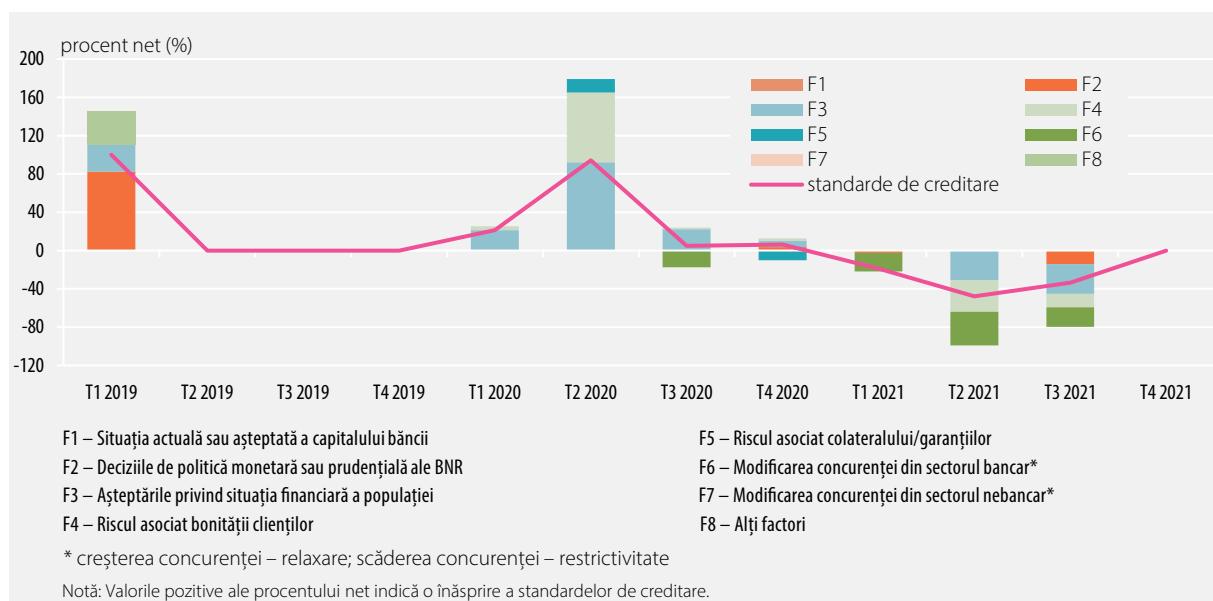
Grafic 2.10. Evoluția ponderii solicitărilor de credite respinse

2.3. ASPECTE SPECIFICE CREDITULUI DE CONSUM

Factorii care influențează modificarea standardelor de creditare aferente creditelor de consum s-au menținut constanți în ultimul trimestru al anului 2021, Grafic 2.11.

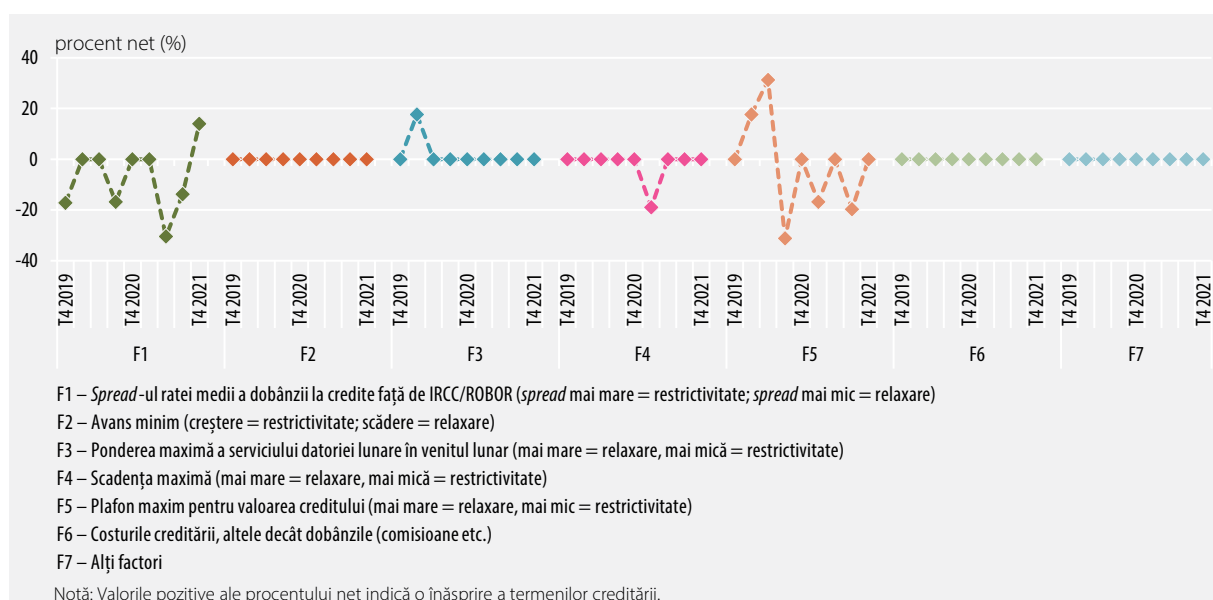
Grafic 2.11. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

(i) Termenii creditării

În ceea ce privește termenii contractelor de credit de consum, s-au remarcat înăspriri generate de evoluția *spread*-ului ratei medii a dobânzii la credite față de IRCC/ROBOR (14 la sută procent net), Grafic 2.12.

Grafic 2.12. Termenii creditului de consum

(ii) Evoluția cererii de credit de consum

O proporție de 69,7 la sută dintre instituțiile de credit participante la sondaj au remarcat scăderea moderată a cererii pentru creditele de consum în ultimele trei luni (T4 2021), în timp ce 30,3 la sută susțin că cererea a rămas aproximativ constantă. Bazat pe tipul creditului de consum, 78,6 la sută dintre bănci au raportat păstrarea nemodificată a cererii pentru creditele de consum garantate cu ipotecă, 21,4 la sută considerând că cererea a scăzut. În cazul creditelor de consum negarantate, 69,7 la sută dintre participanții la sondaj consideră că această categorie de credit a înregistrat o scădere moderată a cererii. Peste 57 la sută dintre respondenți au remarcat o cerere moderat mai mare pentru cardurile de credit, circa 26,5 și 16,4 la sută raportând o evoluție constantă, respectiv scăderea moderată a acesteia. Așteptările pentru următorul trimestru (T1 2022) sunt de menținere aproximativ constantă a cererii de credite de consum (75,3 la sută), în timp ce 24,7 la sută mizează pe creșterea acesteia.

Similar creditelor imobiliare, rata de respingere a solicitărilor de credite de consum s-a menținut constantă, 84 la sută dintre bănci susținând această evoluție, restul de 16 la sută raportând creșterea moderată a ponderii solicitărilor de credit de consum respinse, Grafic 2.10.

Anexă

Sondajul este efectuat trimestrial de BNR în lunile ianuarie, aprilie, iulie și octombrie. Are la bază un chestionar (publicat în cadrul analizei din mai 2008) care este transmis primelor 10 bănci alese după cota de piață aferentă creditării companiilor și populației. Aceste instituții dețin aproximativ 80 la sută din creditarea acestor sectoare.

Chestionarul este structurat în două secțiuni, urmărind distinct caracteristicile creditului către (A) companii nefinanciare și (B) populație. Întrebările vizează opiniile băncilor privind evoluția:

- standardelor de creditare (normele interne de creditare sau criteriile ce ghidează politica de creditare a instituțiilor de credit);
- termenilor și condițiilor de creditare (obligațiile specifice agreeate de creditor și debitor în contractul de credit încheiat, ex. rata dobânzii, colateralul, scadența etc.);
- riscurilor asociate creditării;
- cererii de creditare;
- altor detalii specifice creditării (așteptări privind prețul mediu pe metru pătrat al unei locuințe, ponderea serviciului datoriei în venitul populației, ponderea creditului în valoarea garanției ipotecare etc.).

Răspunsurile la întrebări sunt analizate din perspectiva procentului net (sold conjunctural).

În cazul întrebărilor care se referă la standardele de creditare, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat înăsprirea standardelor și procentul băncilor care au raportat relaxarea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci au înăsprit standardele de creditare, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci au relaxat standardele de creditare.

În cazul întrebărilor care se referă la cererea de credite, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat creșterea cererii de credite și procentul băncilor care au raportat scăderea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci a raportat creșterea cererii de credite, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci a raportat scăderea cererii de credite. Procentul net este calculat ținându-se cont de cota de piață a băncilor respondente. În mod similar sunt tratate răspunsurile și la celelalte întrebări, cu specificația că în notele graficelor sunt explicate valorile pozitive ale procentului net.

Opiniile acoperă evoluțiile din ultimele trei luni, iar așteptările se referă la următoarele trei luni.

